

ارتباط میزان استرس و شیوع نشانه‌های اختلالات روان‌تنی در همسران شاهد

محمد اسماعیل ریاحی * PhD

آدرس مکاتبه: گروه علوم اجتماعی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران
m.riahi@umz.ac.ir

تاریخ اعلام قبولی مقاله: ۸۸/۹/۲۹

تاریخ اعلام وصول: ۸۷/۷/۱۴

چکیده

اهداف. استرس، در تعامل با پتانسیل‌های زیستی و ژنتیکی، به‌عنوان عنصر اساسی ایجاد یا تشدید اختلالات روان‌تنی محسوب می‌شود. تحقیق حاضر با هدف توصیف میزان استرس و میزان شیوع اختلالات روان‌تنی و نیز کشف رابطه بین آنها انجام شد.

روش‌ها. این مطالعه از نوع پیمایشی است. از میان ۲۲۷۵ نفر از همسران شاهد ساکن در استان مازندران در سال ۱۳۸۶ با استفاده از شیوه نمونه‌گیری دومرحله‌ای (خوشه‌ای و طبقه‌بندی متناسب)، ۳۱۸ نفر از شهرستان‌های مختلف استان به‌عنوان نمونه مطالعه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها، از پرسش‌نامه همراه با مصاحبه استفاده شد. مقیاس سنجش استرس ویتون، برای اندازه‌گیری میزان فشار روانی همسران شاهد مورد استفاده قرار گرفت و برای سنجش میزان شیوع اختلالات روان‌تنی، با گنجاندن ۲۰ مورد از شایع‌ترین نشانه‌های اختلالات روان‌تنی، از پاسخ‌گویان خواسته شد تا به‌صورت گزارش شخصی، میزان شیوع این اختلالات در سال‌های گذشته را مشخص نمایند.

یافته‌ها. میزان استرس ۴۱/۸٪ همسران شاهد در سطح "متوسط و بالاتر" بود و همچنین ۵۴/۴٪ آنها، به اختلالات روان‌تنی در سطح "متوسط و بالاتر" مبتلا بودند. شایع‌ترین اختلالات روان‌تنی به‌ترتیب سردردهای عصبی، درد کتف و کمر، درد مفاصل زانو و آرنج، کم‌اشتهایی یا بی‌اشتهایی روانی، آرتروز و زخم معده یا اثنی‌عشر بود. همچنین، رابطه مستقیم و معنی‌داری بین میزان استرس و میزان شیوع اختلالات روان‌تنی در همسران شاهد مشاهده شد.

نتیجه‌گیری. آرایه خدمات باکیفیت‌تر مادی و غیرمادی از سوی بنیاد شهید به همسران شاهد و نیز انجام مداخلات روانی - اجتماعی به‌منظور افزایش عزت نفس و آموزش روش‌های مقابله با فشارهای روانی ناشی از زندگی روزمره ضروری به‌نظر می‌رسد.

کلیدواژه‌ها: همسران شاهد، اختلالات روان‌تنی، استرس، زنان بیوه، استان مازندران